

עיקרון הפרדת החזקות בשיטות התשלום הבינ"ל

עיקרון הפרדת החזקות הוא העיקרון המנחה של שיטות התשלום מסמכים לגבייה ואשראי דוקומנטרי. עיקרון זה קובע שזכויות היצואן והיבואן בעסקת מכר בינלאומית יישמרו כל עוד הטובין יהיה בחזקת צד אחד והתמורה הכספית תהיה בידי הצד השני. בצורה כזו יפחת הסיכון האפשרי עבור כל אחד מהצדדים בעסקת המכר. ניתן להגדיר גם את עיקרון הפרדת החזקות כעיקרון הקובע שזכויותיהם של הצדדים לעיסקה – המוכר (היצואן) והקונה (היבואן) תשמרנה כל עוד הטובין מוחזקים בידי צד אחד והכסף בידי צד אחר.

עיקרון הפרדת החזקות הינו עיקרון בסיסי המאפשר לשני הצדדים לשמור על האינטרסים העסקיים ולהפחית במידת מה את החשיפה לסיכון. אחד המכשירים בעיקריים המאפשרים את יישומו של עיקרון זה במהלך ביצוע עסקת הסחר חוץ, הוא שטר המטען הימי. בין שאר התכונות של שטר המטען הימי קיימת תכונת הקניין והסחירות.

תכונות הקניין והסחירות של שטר המטען הימי מאפשרת ליצואן וליבואן להפקיד באופן זמני את החזקה על המטען בידי גורם שלישי. גורם זה חייב כמובן להיות גורם ניטרלי ומקובל על שני הצדדים. הגורם המקובל ביותר הוא בנק ובשיטות התשלום מסמכים לגבייה ואשראי דוקומנטרי (הנקראות גם "השיטות הדוקומנטריות") נמסרת החזקה על המטען לבנק. כך היצואן אינו נפרד מחזקתו על המטען והיבואן לא מקבל חזקה על המטען – עד שיבוצע תהליך התשלום או התחייבות עתידית לתשלום המעוגנת באמצעות חתימת היבואן על שטר חוב.

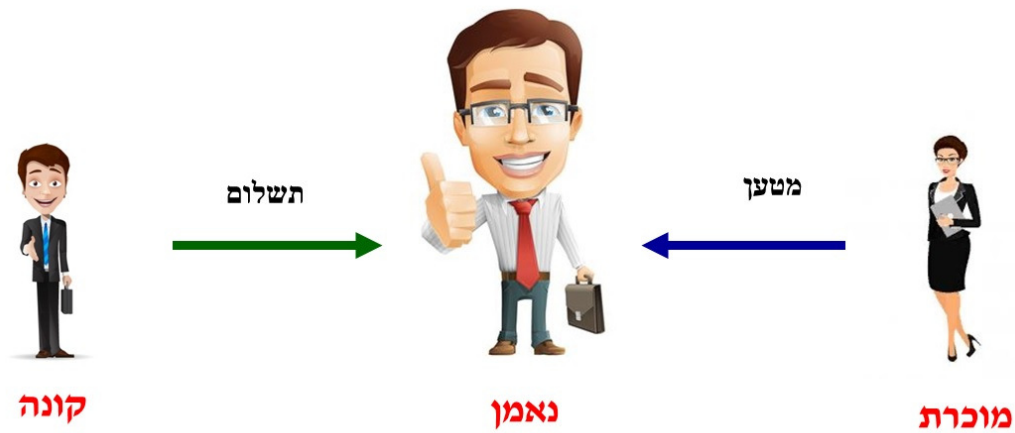
ארבעת השיטות המקובלות במסחר הבינלאומי הן:

- תשלום מראש
- השבון פתוח
- מסמכים לגבייה
- אשראי דוקומנטרי

בשתי השיטות הראשונות – תשלום מראש וחשבון פתוח – עיקרון הפרדת החזקות מופר שכן ברגע מסוים של העסקה צד אחד לעסקה – היצואן או היבואן – מחזיקים בידם גם את הסחורה וגם את התמורה הכספית. בשיטת התשלום מראש היצואן הוא זה שברשותו התמורה לסחורה והסחורה עצמה. בשיטת התשלום בחשבון פתוח, היבואן מקבל את המטען ומחזיק את התמורה בידי.

בשתי השיטות האחרות – מסמכים לגביה ואשראי דוקומנטרי, קיים עיקרון הפרדת החזקות.

עיקרון הפרדת החזקות